

Årets løgavler igen igen

Det blev for tredje gang Axel Månsson, Brande, der løb med titlen som årets økologiske løgavler, da løgavlerne i tirsdags afviklede deres årsmøde. Tre avlere kandiderede til titlen, og ifølge konsulent Peder Krogsgaard, var der i år ikke så stor afstand som tidligere mellem nr. 1 og de to forfølgere. Udbyttet hos Axel Månsson blev 47 ton/ha.

Kvægbrugere må sprøjte mere

Står det til fødevareministeren, skal mælkeproducenter fremover have lov til selv at behandle kælvningsfeber med kalkindsprøjtning i blodet.

Lempelsen er et led i indførelsen af nye regler for medicinbrug i landbruget som følger af sy sundhedsrådgivning.

Prisen for at indføre flere rådgivende dyrlægebesøg er lempet adgang til medicin og medicin håndtering. En af politikernes intentioner med sundhedsrådgivningen er lavere medicinforbrug gennem forebyggelse. Der er dog ikke meget, der tyder på, det bliver konsekvensen. Hittidige pilotforsøg med ny sundhedsrådgivning har ført til et øget medicinforbrug

Økologi er ekstensivt landbrug

Når økologer fremover skal søge støtte til den økologiske drift, bliver det under overskriften 'støtte til ekstensivt landbrug'. Det hedder nemlig den støtteordning, der står til at afløse den hidtidige MB-ordning.

Bortset fra navnet er betingelserne for støtte de samme. Der må

47 ton/ha

MARK & STALD

Danske økologiske landmænd ser på biogasanlæg hos den tyske mælkeproducent Björn Jensen.

Der kommer ingen biogas i Danmark

VARME LUFT: Der bliver ikke bygget biogasanlæg i Danmark med de nuværende elpriser, vurderer Økologisk Landsforenings ekspert på området

Ideen er god, landmændene er klar, staten giver tilskud, og alligevel risikerer alle de gode intentioner at falde på gulvet og ende i ingenting og varm luft.

Det frygter projektchef i Økologisk Landsforening, Michael Tersbøl, efter at han de seneste år har regnet og regnet på økonomien i økologiske biogasanlæg i alle størrelser. På bundlinjen hænger det ikke sammen, selv om politikerne det forgangne år har hævet afregningsprisen til 76 øre og afsat 100 mio. kr. årligt til investeringsstøtte. Heraf er de 15 mio. kr. øremærket økologiske anlæg. Regeringens forventer på den baggrund en tredobling af biogasproduktionen.

Balancerer ved 90 øre

Men det kommer ikke til at ske, vurderer Michael Tersbøl:

- Der kommer ikke gang i danske biogasanlæg, som vilkårene er nu - hverken økologiske eller konventionelle. Hvorfor skulle landmænd investere i en forretning mere risikabel end den, de allerede har? Det nærmeste, vi er kommet et rentabelt resultat, er et projekt i Thy, hvor 20-25 økologiske landmænd arbejder på at etablere et fællesanlæg, men det skyldes kun, at bedrifterne ligger tæt på hinanden, og der derfor er stordriftsfordele. Gårdanlæg er ikke rentable, oplyste Michael Tersbøl i forbindelse med et tysk bedriftsbesøg, hvor 10 danske økologer deltog.

Ifølge Økologisk Landsforenings beregninger balancerer gårdanlæg på 150 kW først ved en elpris på 90 øre pr. kWh.

Inspireret af tysk anlæg

En af de landmænd, der har fået sin bedrift set igennem med biogasbriller på, er Kurt Jessen. Han driver 230 ha med plan-teavl og studeproduktion ved Haderslev.

- Det ville være oplagt med et biogasanlæg på en bedrift som min, men skal vi investere, skal der være en økonomi i det. Det er ikke nok at håbe på, det måske bliver bedre en dag, siger han.

Kurt Jessen deltog på turen til Flensborg og blev meget inspireret af det tyske anlægs håndtering af fast biomasse.

- Prisen så også attraktiv ud i forhold til de tilbud, vi indtil nu har fået, konstaterer han.

Politisk benarbejde

Økologisk Landsforening er klar til at gå til politikerne med beregninger og dokumentation fra foreningens arbejde med biogas de seneste to år.

- Vi hører i øjeblikket politiske ordførere tale om at hjælpe landbruget gennem indtægter fra energiproduktion. Jeg ved ikke, hvad de konkret tænker på, men jeg har da et forslag, hvis de spørger, siger Michael Tersbøl.

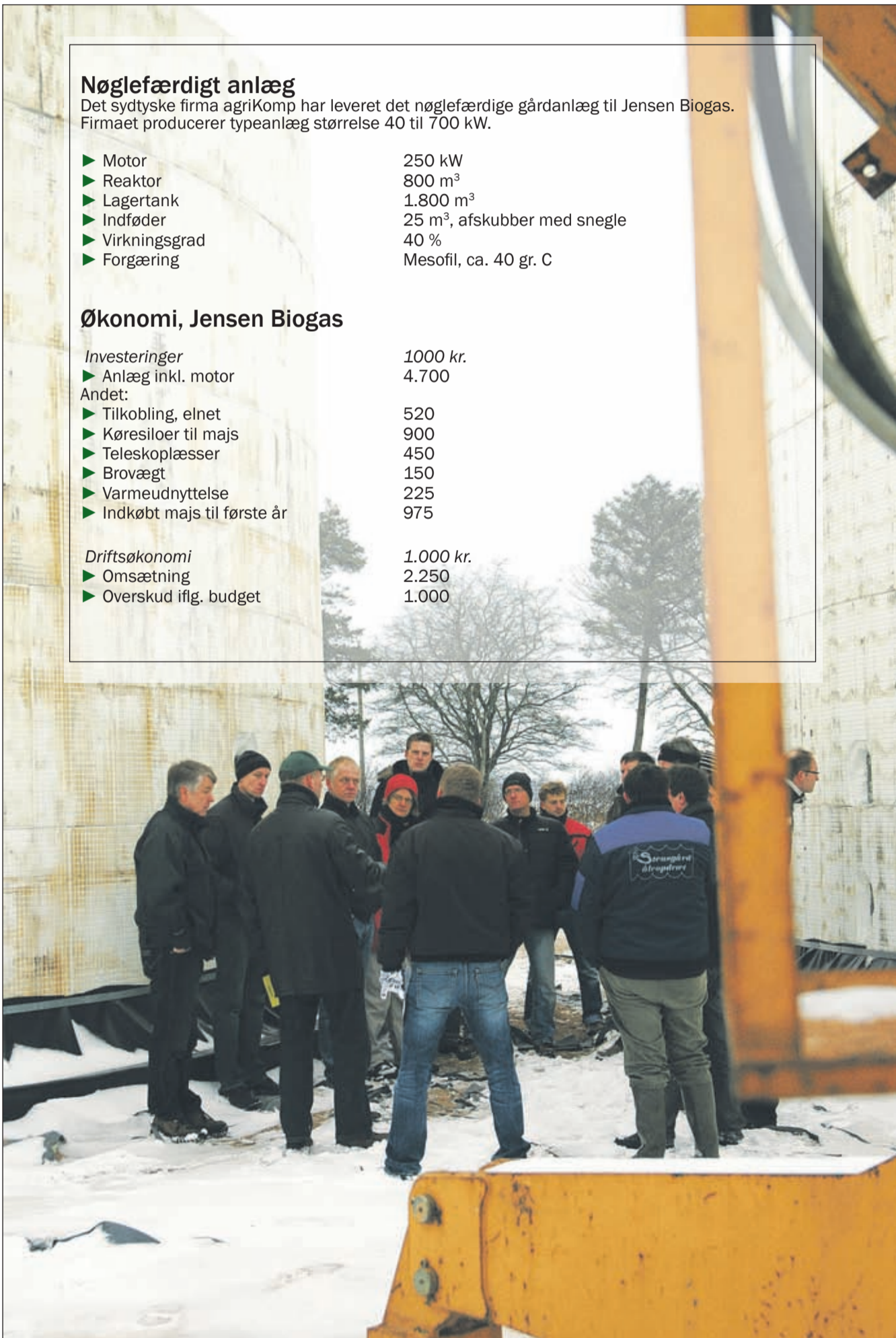
Nøglefærdigt anlæg

Det sydtyske firma agriKomp har leveret det nøglefærdige gårdanlæg til Jensen Biogas. Firmaet producerer typeanlæg størrelse 40 til 700 kW.

▶ Motor	250 kW
▶ Reaktor	800 m ³
▶ Lagertank	1.800 m ³
▶ Indfoder	25 m ³ , afskubber med snegle
▶ Virkningsgrad	40 %
▶ Forgæring	Mesofil, ca. 40 gr. C

Økonomi, Jensen Biogas

<i>Investeringer</i>	1000 kr.
▶ Anlæg inkl. motor	4.700
Andet:	
▶ Tilkobling, elnet	520
▶ Køresiloer til majs	900
▶ Teleskoplæsser	450
▶ Brovægt	150
▶ Varmeudnyttelse	225
▶ Indkøbt majs til første år	975
<i>Driftsøkonomi</i>	1.000 kr.
▶ Omsætning	2.250
▶ Overskud iflg. budget	1.000

udelukkende bruges sprøjtemidler, der er tilladt til økologi, og kvælstoftilførslen må højst være 140 kg N/ha eller 75 procent af N-normen.

Af udkastet til bekendtgørelsen fremgår det, at der er afsat 43 mio. kr. til formålet i 2010. Rækker pengene ikke til alle ansøgere, har

økologerne første prioritet. Og i modsætning til MB-ordningen kommer offentlige økologiske arealer nu før private konventionelle. Udover midler til økologisk drift er der afsat 32 mio. kr. til etablering af flerårige energiafgrøder og 42 mio. kr. til pleje af vedvarende græsarealer.

Jysk økologi inviterer på kursus

Krisen kradsen, og både mælkeproducenter og planteavlere kan have brug for at hente inspiration til, hvordan man toptuner produktionen. Jysk Økologi opfordrer i den forbindelse til at bruge et par af vinterdagene på at tage på økologikursus. Rådgivningsselskabet udbyder et kursus for mælkeproducenter, hvor fokus ligger på optimering på de indre linjer. For planteavlere er der planlagt tre temaaftener med hver sit emne: nye afgrøder i sædskiftet, frugt og grøntsager samt biodynamisk produktion. I skrivende stund er den første temaaften afviklet. Tid, sted og program kan studeres på hjemmesiden www.jlbr.dk.

MARK & STALD

Biogassen er en god forretning

FORRETNING: Tyske landmænd tjener ind på biogassen, hvad de mister på mælken

Tekst og foto:
Karen
Munk Nielsen

Når mælkeproducent Björn Jensen i Handewitt lige syd for den danske grænse i disse måneder bygger biogasanlæg, er det fordi, det nøgternt set er en god forretning – meget bedre end at producere mælk. Det lægger han ikke skjul på, mens han viser byggepladsen frem og forklarer, hvordan anlægget skal fungere.

Den unge landmænd gør blot det samme, som mange andre tyske landmænd allerede har gjort eller snart gør. Den tyske regering satser på biogas og har sat strømprisen derefter. Med diverse bonusser løber afregningen til landmændene op i nærheden af 160 øre/kWh. Kan man anvende varmeproduktionen i lokalområdet, venter yderligere en bonus på 22 øre/kWh.

Det har udløst et sandt byggeboom. Det sydtyske firma agriKomp, der leverer Björn Jensens anlæg, regner alene i år med at levere 200 gårdanlæg. Det er lige så mange, som firmaet har bygget i hele dets 10-årige levetid. Derfor har virksomheden udviklet et typeanlæg, der kan tilpasses de fleste landmænds ønsker. Når støbe-

arbejdet er udført, tager det blot fire uger at rigge et køreklart biogasanlæg til.

Præmie for at bruge gylle

Ifølge Holger Schulz, der er ingeniør i agriKomp, ligger rentabiliteten for de små anlæg i bonusordningerne. Anlæg, der alene kører på majs, skal være meget store for at give fornuftigt afkast.

Det er en ny energilov fra 2009, der har sat fornyet skub i det tyske biogaseventyr. Bruger man mindst 30 procent gylle i anlægget, udløser det en økonomisk bonus på 30 øre/kWh for de første 150 kW. Produktion ud over 150 kW præmieres med 7,5 øre/kWh. Brug af majs giver også en bonus.

- Gyllebonusen er helt afgørende. Jeg kunne ikke drømme om at bygge et anlæg, hvis prisen var lavere, konstaterer Björn Jensen.

Ifølge budgettet vil anlægget indbringe et overskud på 1 mio. kr. om året.

- Halvdelen ville nu også være OK, trækker Björn Jensen i land med et skævt smil.

Holder budgettet, vil dette nordtyske biogasanlæg hvert år indbringe ejerne 1 mio. kr.

Tysk gas inspirerer

ERFARING: Der er masser af erfaring med plantebaseret biogas at hente i Tyskland. Det gjorde 10 danske økologer for nylig

De rå betontanke står og stritter ufærdige i sneen. Rillerne fra forskallingen er synlige, og stumper af isolering stikker ud ved bunden af tankene. En bunke solide bjælker ligger i et hjørne af bygge-

pladsen og venter på at blive til et tag. Faktisk er der ikke meget at se på, men alligevel er interessen stor hos de 10 danske økologer, der trods kulde og sne og tålmodigt lytter, når Björn Jensen viser rundt og fortæller om det biogasanlæg, han har valgt at bygge på sin kvægbedrift. At den er konventionel, spiller i denne sammenhæng ingen rolle. Anlægget kunne for så vidt lige så godt stå på en dansk, økologisk gård.

Familie danner selskab

Björn Jensen er mælkeproducent i Handewitt lidt uden for Flensburg. Han har 70 køer i stalden og dyrker 130 ha, heraf 90 ha majs og 40 ha græs.

Sammen med sin far og bror har han dannet selskabet Jensen Biogas, der ejer og driver biogasanlægget. Det skal primært fodres med majs og kvæggylle, men 3. og 4. slæt græs ender formentlig også i tanken.

Anlægget er interessant i økologisk sammenhæng, fordi det er udviklet til at forgasse en bred vifte af biomasser.

Robust mekanik

Holger Schulz, der repræ-

senterer anlægsproducenten, agriKomp, understreger da også adskillige gange, at anlægget er velegnet til at håndtere og omsætte græs.

Dels foregår indføddningen i reaktoren med snegle, dels er omrøreren i reaktortanken en kraftig paddel, der egner sig godt til græsensilage. De fire store, robuste skovle skaber forskellige strømretninger, der modvirker, at halm og stængler sætter sig fast.

Når agriKomp vælger at snegle biomassen ind i tanken, skyldes det, at det er en enkel og sikker teknik.

- Men selvfølgelig er der et stort slid på sneglene. Man skal huske, der går 5.000 ton igennem om året, og der er altid sand i ensilage og gød-

ning. Man skal regne med, de holder fire-fem år, oplyser Holger Schulz, da vi senere tør de frosne tæer op inde i gårdens stuehus over en kop kaffe og agriKomp's reklamevideo.

Loftet renser svovl fra

Her lærer vi blandt andet, at det smukke stjerneformede træloft i reaktoren ikke kun tjener til at bære gasdugen. Det er samtidig en del af den nødvendige svovlrensning.

- Svovlbakterierne vokser på træet og omsætter biogassens svovlbrinte. Fra det slimede bakterielag drypper svovlen ned i gyllen igen, forklarer Holger Schulz.

Bakteriernes arbejde er kun første trin i svovlrens-

ningen. Inden gassen når motoren, passerer den yderligere et filter med aktivt kul.

Spørgelyst

De danske landmænds spørgsmål er stor.

Og ja, et biogasanlæg kan forgasse mange ting, men det er ikke nogen skraldespand. Det er lige så følsomt for dårlig ensilage som en ko. Indføderer skal fyldes op hver dag, og nej, man behøver ikke nødvendigvis findele biomassen, inden den kommer i tanken. En ha god græsjord kan give lige så meget gas som en ha majs, og ja, agriKomp kan stille anlæg op i Danmark men har endnu ikke gjort det.